ECORYS

Answering tomorrow's challenges today

Actieplan 2024 – 2026
Liemerse Economische Visie

26 januari 2024



Introductie

Aanleiding en doel

Vanaf 2020 vinden er activiteiten plaats in het kader van de Liemerse Economische Visie (LEV). Deze hebben betrekking op de thema's economische ontwikkelagenda en de ontwikkeling van de speerpuntsectoren vrijetijdseconomie (VTE), logistiek en maakindustrie. De LEV is opgesteld door de gemeenten Zevenaar, Doesburg, Duiven, Westervoort en Montferland en wordt uitgevoerd door de Liemerse Ambassade. De programmering was van kracht tot en met 2023.

In 2023 is de LEV geëvalueerd. Dat leidde tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

- Continueer de focus op maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie (inclusief retail).
- Leg binnen het speerpunt maakindustrie de nadruk niet meer op gezamenlijke innovatie, maar op arbeidsmarktperspectief: gezamenlijk opleiden en het verminderen van arbeidstekorten van technisch personeel. Een kwartiermaker om Liemerse industriële bedrijven en onderwijs met elkaar te verbinden en projecten uit te voeren is wenselijk.
- Leg binnen het speerpunt logistiek de nadruk niet meer op uitbreiding van de bedrijvenpopulatie, maar op verduurzaming van de logistiek.
- Continueer de activiteiten met betrekking tot het speerpunt vrijetijdseconomie (inclusief retail). De inzet kan wel verbreed worden. In de evaluatieperiode is vooral op branding ten aanzien van toerisme ingezet. Daarnaast kan nu ook ingezet worden op branding van de retail (o.a. fashion outlet).
- Continueer de Liemerse Ambassade. De Liemerse Ambassade is een logische invulling van de wens van triple helix-samenwerking. Opheffing van de Liemerse Ambassade zou inefficiënt zijn en tot verwarring leiden bij alle betrokkenen in de Liemers.
- Heroverweeg echter de governancestructuur met de huidige vertegenwoordiging van de overheid. Een balans richting meer betrokkenheid van ondernemers en onderwijs is wenselijk. Dit kan ook bijdragen aan meer betrokkenheid van het onderwijs en ondernemers in de uitvoering van de LEV. Die betrokkenheid is immers nog niet optimaal.

Met behulp van die inzichten is een nieuwe programmering voor de periode 2024-2026 opgesteld.

Introductie

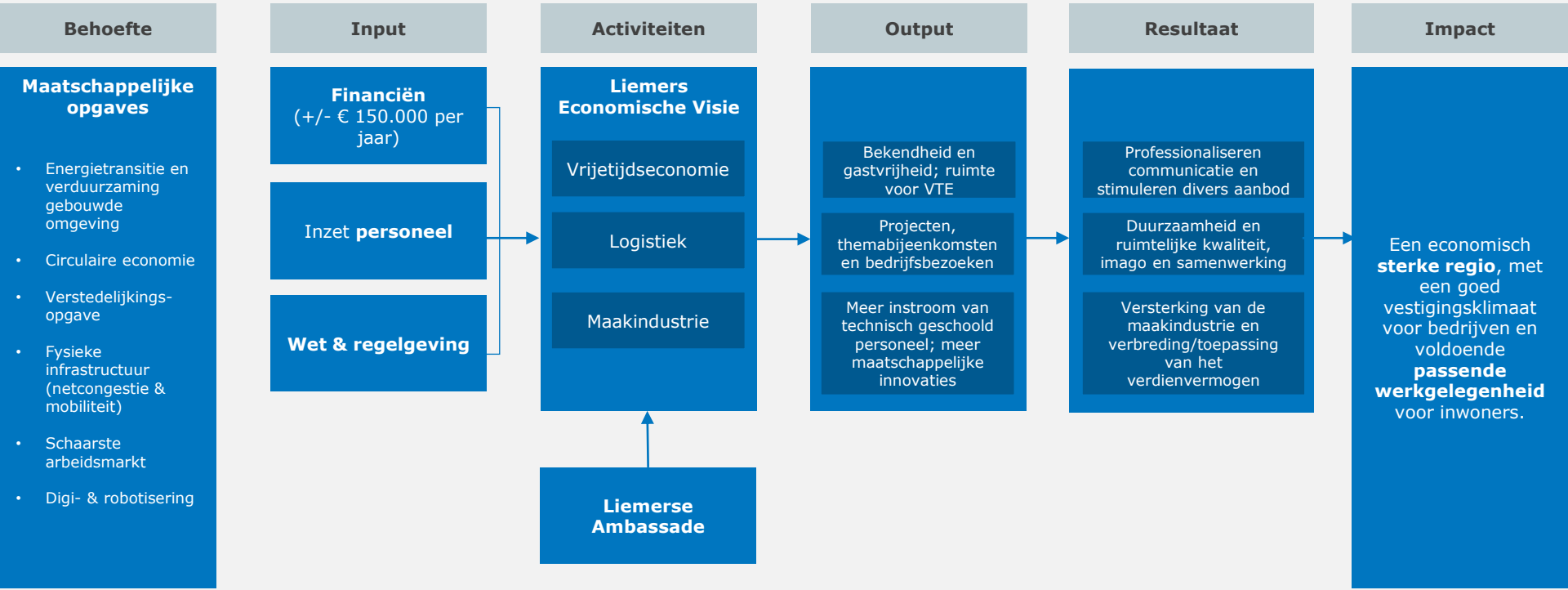
Continuering van maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie (incl. retail)
In de voorgaande programmaperiode van de LEV waren maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie de speerpunten. Dit wordt voortgezet. Maakindustrie en logistiek zijn sterke specialisaties van de Liemers. Vrijetijdseconomie is nog geen sterke specialisatie, maar heeft die potentie wel gezien de fysieke kwaliteiten van de regio als toerisme- en recreatiegebied. Ook gezien de reeds uitgevoerde beleidsmatige inspanningen op het vlak van vrijetijdseconomie is continuering relevant.

De bouw- en installatietechnieksector is een andere hard groeiende sector in de Liemers. Vooralsnog wordt hier niet op ingezet als apart speerpunt, om het actieplan realistisch uitvoerbaar te houden. Wel wordt ingezet op onderlinge cross-overs met de maakindustrie. Ook de zorgsector groeide de afgelopen tijd hard in de Liemers. De zorgsector is echter niet als nieuw speerpunt gekozen, omdat zorg en welzijn een verzorgende sector is, en geen ‘stuwende sector’ die voor veel indirecte werkgelegenheid zorgt.

Leeswijzer
Dit document bevat de programmering en begroting van de LEV voor de periode 2024-2026. Als zodanig is er sprake van een actieplan waaraan uitvoering wordt gegeven door de Liemerse gemeenten, onderwijsinstellingen en bedrijven - individueel en in samenwerking.

Het actieplan bevat ten eerste een integrale doelenboom voor de LEV als overkoepelend instrument. Daarna wordt per sector van aandacht – dit zijn achtereenvolgens de vrijetijdseconomie, logistiek en maakindustrie – een gedetailleerde doelenboom uitgewerkt. Hierin worden activiteiten benoemd en de resultaten van de activiteiten. Per sector is ook een uitwerking van de KPI’s en benodigde bronnen gemaakt. Het actieplan eindigt met een programmabegroting voor de jaren 2024, 2025 en 2026.

Overzicht doelenboom LEV 2024 - 2026



Vrijetijdseconomie (incl. retail)

Doelstelling

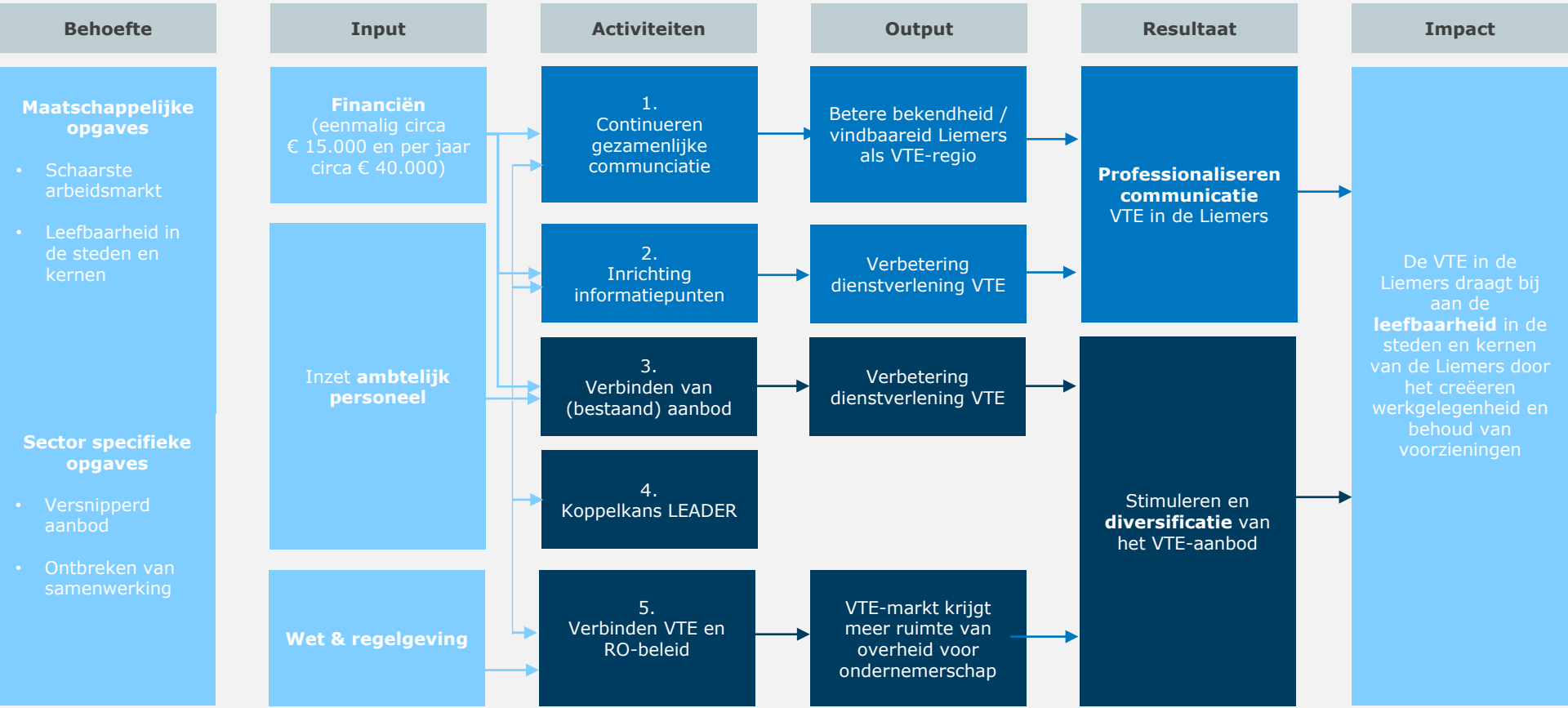
Sinds enkele jaren is er op regionaal niveau gezamenlijk beleid opgesteld voor de vrijetijdseconomie (VTE). Het inzetten op de vrijetijdseconomie heeft als hoger doel om de leefbaarheid in de steden en kernen te stimuleren. Om dit te bereiken is het beleid voor de periode 2024-2026 gericht op het verder professionaliseren van de communicatie en diversificatie van het aanbod. Hierdoor groeit het aantal toeristen (meer bekendheid en verbreden doelgroep) en daarmee de werkgelegenheid. Als gevolg van het toerisme kunnen voorzieningen (vb. supermarkt, horeca, evenementen) behouden worden. Dit komt de leefbaarheid in steden en kernen ten goede.

Activiteiten

In de tabel hiernaast zijn de activiteiten beschreven voor de VTE. De actiepunten overlappen grotendeels met het bestaande VTE-beleid (Toekomst gericht gastheerschap Liemers) en het budget vanuit de gemeentes. Hierdoor is actiepunt 3 niet nader gespecificeerd omdat dit vanuit andere budgetten wordt gefinancierd en uitgevoerd. Het is wél onderdeel van de LEV omdat ambtenaren van VTE en de LA zich hiervoor wel gaan inzetten. Desondanks ligt de nadruk van de inzet vanuit de LEV op het professionaliseren van de communicatie.

Activiteit	Input vanuit LEV	Verantwoordelijk
Professionaliseren communicatie		
1. Continueren gezamenlijke communicatie • Continueren gezamenlijke marketing & communicatie vanuit 'Kijkverderindeliemers' • Inrichten van beeld en videobank	• € 35.000 per jaar • Inzet ambtenaren VTE	Externe inhuur Ondernemers
2. Inrichting informatiepunten • Inrichten van on- en offline informatievoorziening (Toeristische Informatie Punten TIP's en een plek in de Fashion Outlet Zevenaar FOZ)	• €15.000 eenmalige inrichtingskosten • € 5.000 per jaar beheerkosten • Inzet ambtenaren VTE	Ambtenaren VTE Ondernemers
Diversificatie van het aanbod		
3. Verbinden van (bestaand) aanbod • Vergroten van de mogelijkheden tot funshoppen (Retail gebied op Nieuwgraaf Duiven en FOZ) door het verleiden van de ondernemers tot het aanbieden van arrangementen • Intensiveren van de samenwerking met ondernemers vanuit Kijkverderindeliemers (middels complete plattegrond en toolbox)	• Inzet ambtenaren VTE	Ambtenaren VTE Ondernemers
4. Koppelkans LEADER • Ondernemers wijzen op de koppelkans LEADER en het monitoren van ontwikkelingen LEADER die relevant zijn de VTE	• Inzet ambtenaren VTE & LA	Ambtenaren VTE i.s.m. LA
5. Verbinden VTE en RO-beleid • Agenderen van impact RO-beleid op VTE (vergunningen en evenementen)	• Inzet LA	LA i.s.m. ambtenaren VTE

Doelenboom VTE (incl. retail)



*VTE: omvat SBI sector 'I – Logies-, maaltijd- en drankverstrekking', 'R – Cultuur, sport en recreatie' en retail (onderdeel van 'G – Groot- en detailhandel')

Vrijetijdseconomie (incl. retail)

Monitoring & Evaluatie

De LEV kent drie doelstellingen op het gebied van VTE. Deze zijn in de tabel hieronder weergegeven.

Doel	Indicator	Streefwaarde	Bron
Toename bekendheid VTE van de Liemers	Website bezoekers 'kijkverderindeliemers.nl'	Aantal websitebezoekers neemt met 5% per jaar toe	Website beheerder
Toename aantal toeristen (en daarmee vraag voor voorzieningen)	Aantal overnachtingen	Groeipercentage is gelijk of groter dan NL-gemiddelde	Toeristen belasting (lokaal), CBS (landelijk gemiddelde)
Toename (diversificatie) werkgelegenheid in VTE	SBI-banen op SBI niveau	• Groeipercentage van gehele sector is gelijk of groter dan NL-gemiddelde • Diversificatie neemt toe (kwalitatieve beoordeling van aantal banen per subsector)	LISA (lokaal), CBS (landelijk gemiddelde)

Logistiek

Doelstelling

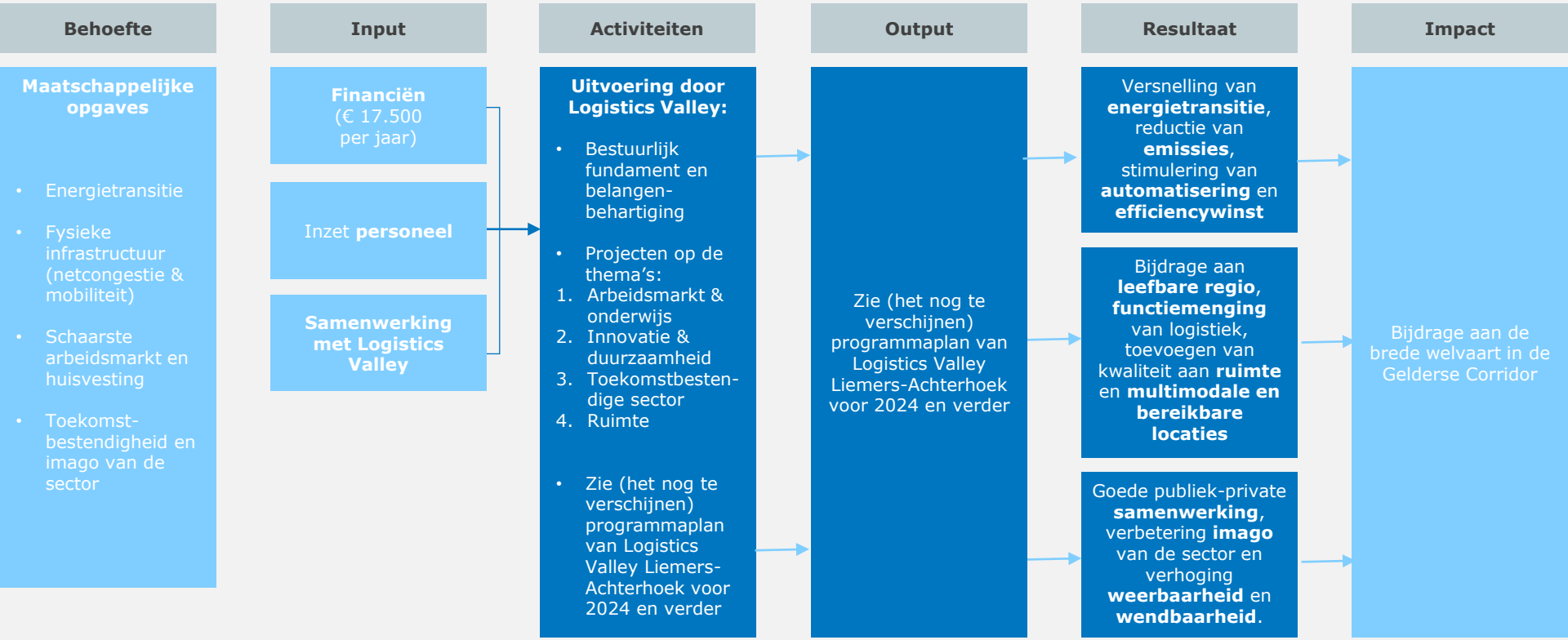
De Liemerse Economische Visie ondersteunt de activiteiten van Logistics Valley Liemers-Achterhoek ten aanzien van de verduurzaming en versterking van het logistieke cluster. Voor 2024 en verder worden de doelstellingen en activiteiten van Logistics Valley Liemers-Achterhoek uitgewerkt in een Programmaplan op basis van het ambitiedocument 2023-2025 van Logistics Valley met de titel: Bijdragen aan de brede welvaart voor de Gelderse Corridor. Logistics Valley streeft met concrete projecten naar een grotere en beter zichtbare bijdrage van de logistieke sector aan maatschappelijke opgaven. In het programmaplan voor 2024 en verder, dat op het moment van schrijven opgesteld worden, staan de vier thema's in *2. Projecten op thema's* in het schema hiernaast centraal.

Activiteiten

De uitvoering van het onderdeel Logistiek wordt belegd bij Logistics Valley. Hiervoor brengen de Liemerse gemeenten gezamenlijk financiële middelen in, die stichting Logistics Valley benut voor de uitvoering van haar activiteiten.

Activiteit	Input vanuit LEV	Verantwoordelijk
1. Bestuurlijk fundament en belangenberhartiging • Bovenregionale lobby en samenwerking door Logistics Valley met als doel de logistieke sector te verduurzamen en de bijdrage aan maatschappelijk opgaven te vergroten **2. Projecten op thema's** • Arbeidsmarkt & onderwijs • Innovatie & duurzaamheid • Toekomstbestendige sector • Ruimte **3. Communicatie en community** • Nieuwsbrief • Sociale media (website, LinkedIn enzovoort) • Themabijeenkomsten • Ontbijtsessie in combinatie met bedrijfsbezoeken **4. Logistics Valley overkoepelend** • Bestuurlijk overleg Logistics Valley • Werkoverleg collega-hotspots • Deelname collectieve werkbezoeken, evenementen • Strategische projecten op LV-niveau (week van de logistiek, zero emissie, carbon footprint enzovoort)	• € 17.500 per jaar (lump sum financiering)	Stichting Logistics Valley Ondernemers

Doelenboom Logistiek



Logistiek

Monitoring & Evaluatie

De Liemerse Economische Visie ondersteunt de activiteiten van Logistics Valley Liemers-Achterhoek ten aanzien van de verduurzaming en versterking van het logistieke cluster. Logistics Valley werkt eind 2023 aan het programmaplan voor 2024 en verder op basis van de vier thema's in het ambitiedocument 2023-2025 met de titel: Bijdragen aan de brede welvaart voor de Gelderse Corridor.

De vier thema's (met tussen haakjes de subthema's) zijn:

- Arbeidsmarkt & onderwijs (arbeidsmarktontwikkelingen, huisvesting, onderwijs, onderzoek)
- Innovatie & duurzaamheid (verkeerscongestie, innovatie, robotisering & automatisering, energietransitie)
- Toekomstbestendige sector (weerbaarheid & wendbaarheid, bovenregionale samenwerking, gezamenlijke investeringen, imago sector)
- Ruimte (ruimtelijke kwaliteit, multimodale bereikbaarheid, (externe) veiligheid, toekomstbestendige bedrijventerreinen)

Monitoring en evaluatie wordt opgenomen in de opdrachtverlening aan Logistics Valley, waarbij de Liemers meetbare doelstellingen als voorwaarde stelt voor die opdrachtverlening. Daarbij neemt het Actieplan LEV 2024-2026 de meetbare doelstellingen van Logistics Valley over zodra deze bekend en akkoord bevonden zijn (d.m.v. opdrachtverlening aan LV).

Maakindustrie

Doelstelling

De Liemers heeft een sterke maakindustrie. Deze ondervindt op dit moment echter groeibeperkingen door de krapte op de arbeidsmarkt. Met name de beschikbaarheid van technisch geschoold personeel is voor de sector een grote opgave. De doelstelling is daarom de versterking van de maakindustrie door meer instroom van technisch geschoold personeel.

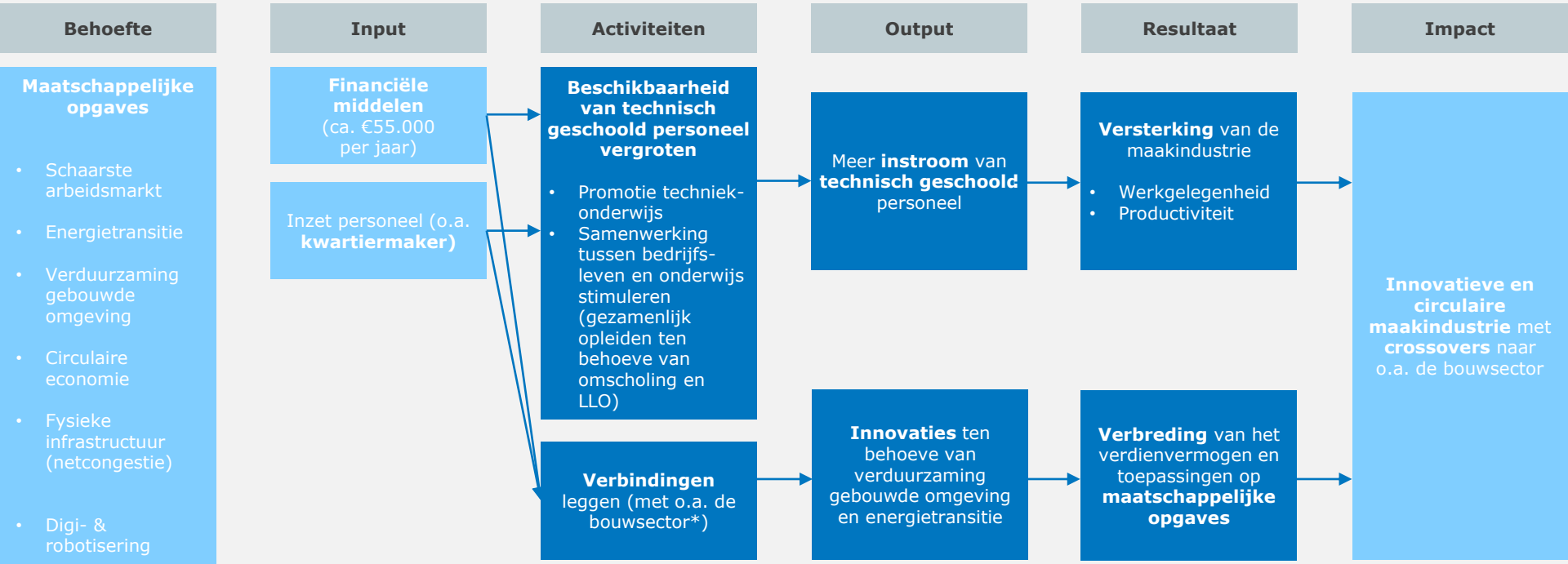
Bovendien liggen er kansen om meer cross-overs tussen de maakindustrie en andere sectoren (ten bate van maatschappelijke innovaties) te stimuleren. Met name de bouw- en installatietechniek-sector is de afgelopen jaren sterk gegroeid in de Liemers. Deze sector is belangrijk in de bouw- en verduurzamingsopgave en daarom een logische en kansrijke cross-over mogelijkheid voor de maakindustrie.

Activiteiten

In de tabel hiernaast zijn de activiteiten beschreven voor het thema Maakindustrie. De eerste pijler (instroom van technisch geschoold personeel bevorderen) wordt in samenwerking met onderwijsveld en bedrijfsleven uitgevoerd. Hiervoor is een kwartiermaker benodigd. Voor de tweede pijler (cross-overs bevorderen) zullen de bedrijfscontact-functionarissen en Lindus onderlinge samenwerking aanjagen. Aanvullend kan hier de genoemde kwartiermaker een bijdrage leveren.

Activiteit	Input vanuit LEV	Verantwoor-delijk
Beschikbaarheid van technisch geschoold personeel vergroten		
1. Promotie techniekonderwijs • Samenwerking met Techniekdag De Liemers (VNO-NCW) • Samenwerking met basisscholen en middelbare scholen (beroepsvoorlichting)	• € 10.000 per jaar • Inzet Liemerse Ambassade • Inzet ambtenaren onderwijs en/of EZ	Liemerse Ambassade (kwartiermaker) Onderwijs-instellingen
2. Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven stimuleren • Maakindustriebedrijven gezamenlijk laten opleiden ten behoeve van omscholing en bijscholing in techniek • Betrekken van onderwijsinstellingen voor onder andere stages, proeftuinen en	• € 25.000 per jaar • Inzet ambtenaren EZ en/of onderwijs • Inzet onderwijs-instellingen en bedrijfsleven	EZ-ambtenaren Bedrijfsleven Onderwijs-instellingen
Verbindingen leggen		
3. Verbinden van maakindustrie met maatschappelijke opgaven • Maakindustrie in verbinding brengen met o.a. bouw- en installatietechniek in de Liemers, voor innovaties op versnelling van nieuwbouw en verduurzaming van de gebouwde omgeving	• € 10.000 per jaar • Inzet bedrijfs-contact-functionarissen • Inzet Liemerse Ambassade	Bedrijfs-contact-functionarissen Liemerse Ambassade (kwartiermaker)

Doelenboom Maakindustrie



*Bouwsector omvat zowel bouwbedrijven als installatietechniek.

Maakindustrie

Monitoring & Evaluatie

De LEV kent drie doelstellingen op het gebied van maakindustrie. Deze zijn in de tabel hieronder weergegeven.

Doel	Indicator	Streefwaarde	Bron
Meer instroom van technisch geschoold personeel	Aantal techniekstudenten in de Liemers Spanningsindicator arbeidsmarkt Techniek	5% toename techniekstudenten 3% afname spanningsindicator	Onderwijsinstellingen Liemers UWV
Versterking van de maakindustrie	Werkgelegenheid maakindustrie Productiviteit maakindustrie	Groeipercentage is gelijk of groter dan NL-gemiddelde	LISA / PWE CBS
Verbreding van het verdienvermogen en toepassingen op maatschappelijke opgaves	Aantal innovatieve projecten maakindustrie (ten behoeve van maatschappelijke toepassingen) Of: aantal samenwerkingen maakindustrie met andere sectoren	3 projecten in 2024-2026 5 samenwerkingen in 2024-2026	Bedrijfscontactfunctionarissen Liemerse gemeenten

Begroting 2024-2026

Voor de hoogte van de begroting zijn we uitgegaan van continuering van het LEV budget à (circa) €151k per jaar. In aanvulling hierop is er (om en nabij) €40k aan resterende middelen beschikbaar uit de vorige periode.

De vertreksituatie is het budget van de vorige begroting en de gestelde doelen en activiteiten. Als gevolg hiervan zijn er meer middelen vrijgemaakt voor de maakindustrie. De VTE kent in de realiteit een hogere impuls dankzij middelen vanuit andere begrotingen. Nadere uitwerking van activiteiten in een Plan van Aanpak, met name voor de maakindustrie zijn gewenst. Het betrekken van de triple helix (onderwijs & ondernemers) verhogen het draagvlak en daarmee de kans op succes.

		2024	2025	2026	Totaal
Vrijetijds-economie (VTE)	Continueren gezamenlijke communicatie	35	35	35	**105**
	Inrichten informatiepunten	10	5	5	**20**
	Koppelkans LEADER	0	0	0	**0**
	Verbinden VTE- en RO-beleid	0	0	0	**0**
Logistiek	Bijdrage aan Logistics Valley	17,5	17,5	17,5	**52,5**
Maakindustrie	Promotie techniekonderwijs	10	10	10	**30**
	Samenwerking onderwijs-bedrijfsleven stimuleren	25	25	25	**75**
	Verbindingen leggen (o.a. met bouwsector)	10	10	10	**30**
Liemerse Ambassade	Programmamanager/directeur en officemanager	50	50	50	**150**
Overig	Evaluatie / economisch onderzoek / extern advies	0	0	25	**25**
Totaal		**157,5**	**152,5**	**177,5**	**487,5**